

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

12 – 13 жовтня 2017 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Видання присвячене

115-річчю Одеської національної академії харчових технологій

**та 5-річчю Навчально-наукового інституту прикладної
економіки і менеджменту ім.Г.Е.Вейнштейна**

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 12-13 жовтня 2017р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2017. – 291 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Ангелов Г.В. – д-р філософії, проф., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц., Савенко І.І. – д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 3 від 03.10.2017 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису
Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність
наданих матеріалів

За сучасних умов, коли коштів стає відносно достатньо, уряд України має намір цю несправедливість виправити, і тим, хто працював довше за інших, пенсії будуть суттєво підвищені.

5. Висновки. Таким чином, діалектика соціальної відповідальності та соціальної справедливості полягає у тому, що а) кожна з них несе у собі свою протилежність (безвідповідальність та несправедливість) і що вони б) можуть знаходитися у суперечливих, діалектичних відносинах, коли невідповідності між ними можуть розгорнутись до протиріччя. Особливої гостроти воно набуває у варіанті 4.3. Це не виключає можливості встановлення між ними гармонійних відносин (варіант 4.1).

Література

1. Агарков О. Принцип соціальної справедливості як основа методології соціально-політичного маркетингу / Олег Агарков // Освіта регіону. Політологія, психологія, комунікації – 2011 – № 4 – сс. 243-248.
2. Бербешкина З. А. Справедливость как социально-философская категория / З. А. Бербешкина. – М.: Мысль, 1983. – 203 с.
3. Василенко И. В. Социальная ответственность: методологический анализ / И.В.Василенко // Вест.Волгоградск.гос.ун-та.-Сер.7-Философия. Социология и социальн. Технологии - 2008 - В. 1(7)-С.144-147.
4. Кирилюк О. С. Соціумні девіації – концептуалізація проблеми // Олександр Сергійович Кирилюк // Гілея – Нац. пед. ун-тет ім. М. П. Драгоманова ; ВГО Укр. акад. наук – 2017 – Вип. 116. – сс. 194-198.
5. Нассбаум М. Не ради прибыли: зачем демократии нужны гуманитарные науки / Марта Нассбаум; пер. с англ. М. Бендет – М.: Изд. дом ВШЭ, 2014 – 192 с. – [Теория и практика образования - Серия].
6. Охріменко О.О.Соціальна відповідальність.-Навч.посіб./О.О.Охріменко,Т.В.Іванова-Нац.техн.ун-тетУкраїни«Київсь.пол.ін.». -2015.-180с.
7. Ролз Дж. Теория справедливости / Джон Ролз. – Новосибирск : Изд-во Новосиб. ун-та, 1995 – 513 с.
8. Стойка М. С. Сучасні погляди на розуміння концепції справедливості / М. С. Стойка // Форум права – 2014 – № 2 – сс. 416-422.

РОЛЬ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Ангелов Г. В., профессор, д-р философии, заслуженный деятель культуры
Украины,
проф. Соловей А. А., Шубаба М. (Беларусь), магистрант
Одесська національна академія харчових технологій

XXI століття характеризується неоднозначним процесом глобалізації – всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції, формуванням нових економічних зв'язків між країнами та становленням всесвітньої системи господарства. Це об'єктивний процес, який носить системний характер, тобто охоплює всі сфери життя суспільства. В результаті глобалізації світ стає більш

зв'язаним і більш залежним від всіх його суб'єктів. Відбувається як збільшення кількості загальних для держав проблем, так і розширення числа та типів суб'єктів, що інтегруються. Основним наслідком цього процесу є світовий розподіл праці, міграція (і, як правило, концентрація) в масштабах всієї планети капіталу, людських і виробничих ресурсів, стандартизація законодавства, економічних і технологічних процесів, а також зближення та злиття культур різних країн.

У економіці глобалізація виявляється, перш за все, в тому, що збільшується абсолютний і відносний рівень світової торгівлі товарами і послугами, а також пересування капіталу і робочої сили, відбувається злиття ринків, організацій і виробничих ланцюжків, економічні кордони держав стають усе більш прозорими. Вплив глобалізації виявляється у формуванні певних стандартів, яких дотримуються під час ведення ділових стосунків.

В економічні відносини вступають суб'єкти, які представляють країни різних культурних традицій та орієнтацій. Незважаючи на те, що глобалізація суспільних процесів сприяє встановленню єдиних норм і стандартів міжнародних економічних відносин, однак, зберігаються відмінності, що обумовлені особливостями національного характеру. Культура кожного народу включає в себе духовні й матеріальні надбання, створені цим народом протягом усієї історії. Багаторічні еволюційні процеси формування етносу склали норми поведінки, які допомагали людині вижити в складному світі суспільних відносин. Серед цих норм були такі, які створювалися кожним народом відповідно до конкретних умов його життя. Традиційно в усіх народів громадянські почуття виховуються в національному середовищі, зміст та форми функціонування якого відбивають культурно-історичний досвід рідного народу.

Знання культури свого та інших народів необхідне для результативної діяльності фахівця. Успішним підприємцем в сучасному глобалізованому світі, де культурні бар'єри є об'єктивною реальністю, може бути лише той, хто здатний до толерантного сприйняття культурних відмінностей, бо кожна нація, кожен народ, навіть кожна соціальна група має свої традиції та звичаї, що виробилися протягом багатьох століть і освячені віками. Культура народу в значній мірі впливає на мотивацію поведінки особистості та ступінь її свободи.

Тому, цілком природно, що культура є одним з пріоритетних напрямків у розвитку людської цивілізації та заслуговує особливої уваги у контексті наукового підходу до вирішення проблем сучасності. Перед обличчям численних проблем, що ставить перед суспільством майбутнє, саме розширення культурних зв'язків та стосунків є необхідною передумовою розвитку людства, яке сприяє подоланню непорозуміння, нетерпимості між людьми різних національностей і віросповідань, розв'язанню проблем порушення екологічної рівноваги, кризових політико-економічних ситуацій у глобальному вимірі.

У контексті міжнародних економічних відносин одними з найважливіших аспектів культури є матеріальна культура, культура виробництва й культура ділового спілкування. Матеріальна культура як господарський чинник

проявляється, здебільшого, в процесі міжнародної торгівлі, на ринку товарів та послуг. Культура виробництва опосередкована рівнем продуктивності праці. Культура ділового спілкування є важливим елементом міжнародного менеджменту та передбачає необхідність розуміння особливостей характеру і відмінних рис поведінки різних народів.

Творення, збереження та розвиток культури займає одне з головних місць у процесі формування відповідальності громадян суспільства, принаймні в тому значенні, що здобутки культури здатні зберігати свою актуальність для всіх поколінь. Головний показник успіху в бізнесі - досягнення реальних результатів, тобто здобуття прибутку, зростання виробництва, професійне задоволення, створення позитивного іміджу в суспільстві, пошана партнерів по бізнесу, надійність фірми або підприємства.

У своїй повсякденній роботі й діяльності людина неминує зіштовхується з необхідністю прийняття практичних рішень, пов'язаних з його діяльністю. Такі питання виникають в області керування, маркетингу, виробництва, дослідницької роботи, фінансового керування, ділової стратегії, а також керівництва підприємством, організацією тощо. Вирішення цих питань в значній мірі залежить від культури працівника, його моральності та професійності, готовності поважати та враховувати потреби суспільства.

Будь-якому виді людської діяльності притаманна відповідальність, лише її рамки залежать від конкретних підстав відповідальності особи, які можуть бути як об'єктивними так і суб'єктивними.

Серед сучасних показників оцінки ефективності роботи, бізнесу, функціонування підприємства, компанії, на перший план виходить соціальна відповідальність діяльності, яка сприяє створенню нової компетенції, оскільки вона спонукає до орієнтованого на майбутнє, на цілісний підхід стиль роботи й керівництва, вмінню адекватно реагувати на зовнішні та внутрішні зміни.

Соціальну відповідальність можна розглядати, як готовність відгукнутися на потреби суспільства, жертвуючи при цьому короткостроковим прибутком. Вкладаючи в будівництво лікарень і шкіл, філантропічні програми, безпеку і високу якість продукції без забруднення навколишнього середовища, - все це також підпадає під категорію соціальної відповідальності [1]. Соціальна відповідальність слугує важливим інструментарієм побудови партнерських відносин між бізнесом, державою та суспільством. Найпопулярнішими напрямками соціальної відповідальності виступає благодійна діяльність і участь у реалізації соціальних програм. Водночас, значна кількість напрямків потребує активізації – соціально відповідальне інвестування, поліпшення освітніх можливостей працівників, захист прав громадян на здоров'я та безпеку, захист та збереження культурних цінностей тощо.

Соціально-відповідальна поведінка основних суб'єктів суспільства – державних та місцевих органів влади, корпоративних структур, громадських організацій, громадян є гарантією сталого економічного та соціального розвитку, покращення якості життя, удосконалення виробничих відносин. Основні ідеї концепції сталого розвитку мають бути реалізовані шляхом прийняття стратегій соціальної відповідальності учасниками економічних

відносин. Такий підхід дозволить інтегрувати в управлінські рішення передовий досвід поєднання приватних та суспільних інтересів на шляху підвищення конкурентоспроможності. Таким чином, моральність управління організацією, підприємством за сучасних умов господарювання відіграє важливу та принципову роль. Подальший розвиток та вдосконалення економічної системи неможливий без залучення прогресивних економічних ідей та принципів морального ведення бізнесу. Соціальні проблеми сьогодні такі ж важливі, як і питання прибутку, питання соціальної відповідальності хвилюють підприємця так само як і ефективність виробництва.

Прийняття на себе відповідальності носить для організації винятково добровільний характер і пов'язаний з бажанням організації зробити свій внесок у розвиток суспільства, до якого її не зобов'язують ні економічні мотиви, ні закони, ні етика [2]. Соціальна відповідальність – це відповідальність, яка не має чітко означених правовими нормами меж. Вона визначається швидше моральними нормами і системою цінностей, якими керується економічна діяльність. Це – елемент економічної культури суспільства [3].

Провідниками ідей соціальної відповідальності мають стати фахівці, які мають відповідну теоретичну підготовку.

У формуванні соціальної відповідальності важлива роль належить освіті. Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями.

Оскільки освіта є важливою складовою культури, то повинна існувати потреба культури в освітній підсистемі. Культура є сукупним продуктом творчих сил людства та її розвиток цілком залежить від людської діяльності, яка, відповідно, формується шляхом інформаційно-культурного програмування. Освіта суттєво впливає на культурні перетворення і в значній мірі може їх прискорювати та інтенсифікувати. Набуття знань з усього спектра культурної сфери збагачує фахівця як особистість, розширює його професійний світогляд. Вища освіта є найвищим ступенем у системі освіти. Сучасна вища школа повинна формувати творчу особистість, яка здатна розв'язувати, як щоденні, так і масштабні завдання, що забезпечують не просто виживання, а прогрес народу, на підставі використання гуманістичного навчання та виховання висококваліфікованих фахівців, забезпечувати соціально-відповідальне використання людством досягнень науки, техніки та культури в інтересах сучасних і майбутніх поколінь.

Формування соціальної відповідальності як однієї з найважливіших професійних якостей фахівця потребує цілеспрямованої диференційованої роботи з усіма студентами. Знання, які одержує студент у процесі навчання, мають особисту значущість, перетворюються на переконання, стають мотивами поведінки, знаходячи своє виявлення в практичній діяльності. Соціальну відповідальність логічно розглядати як інтегральну якість

особистості, яка визначає поведінку, діяльність людини на основі усвідомлення і прийняття нею необхідної залежності цієї діяльності від суспільних цілей і цінностей. Соціальна відповідальність є складовим, системо-утворюючим чинником соціальної зрілості та її критерієм.

Одне з нагальних завдань соціально-відповідального підприємця - активно сприяти розвитку і вдосконаленню людського фактора. Сучасний фахівець повинен підтримувати і розвивати моральну культуру, поважне ставлення до безцінної вітчизняної та світової культурної спадщини.

Вирішення складних соціально-економічних та політичних проблем суспільства в значній мірі залежить від розвитку культурної сфери. Саме в культурі і насамперед у духовній формуються гарантії історичної бутності, національні традиції та звички, що суттєво впливає на процес подальшого національного розвитку. Оволодіння багатством вітчизняної та світової культури надає можливості самореалізації особистості, а свобода людини у творчих процесах активізує її діяльність у глобальному соціальному середовищі, забезпечує її духовну суверенність та соціальну відповідальність.

Література

1. Єрмошенко М. Менеджмент: Навчальний посібник / Микола Єрмошенко, Сергій Єрохін, Олег Стороженко; Національна академія управління. - К.: Національна академія управління, 2006. - 655с.
2. Пірен М. Утвердження етичних засад у бізнесі України в процесі глобалізації // Вісник Української Академії державного управління при Президентові України. - 2003. - № 1. - С. 329-336
3. Осовська Г. Основи менеджменту: Підручник / Галина Осовська, Олег Осовський - 3-е вид., перероб. и доп.. - К.: Кондор, 2006. - 661 с.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА

Ангелов Г.В., професор, д-р філософії, заслужений діяч культури України,
Соловей А.О., професор

Одеська національна академія харчових технологій

Розвиток сучасної економіки, розширення загального рівня технологізації виробництва вимагають підвищення відповідальності менеджера перед суспільством. Роль бізнесу та підприємництва, за сучасних умов, не обмежується лише створенням робочих місць, матеріальних цінностей та отриманням прибутку. Досягнувши у своєму розвитку певного рівня бізнес повинен ставити перед собою якісно нові завдання, пов'язані з активною участю у соціальному житті свого міста, регіону, держави. Необхідно, щоб менеджер співвідносив кожне своє рішення та дію з загальнолюдськими цінностями та принципами, а не керувався лише власними інтересами.

У процесі своєї діяльності, підприємство чи організація, крім безпосередньо економічних стосунків з партнерами, взаємодіє також з громадськими організаціями, соціальним та природнім середовищами. Для своєї виробничої діяльності фірма використовує природні ресурси, впливає на

61. РОЛЬ КУЛЬТУРНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО ФАКТОРУ У ПОКРАЩЕННІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	172
Хмура О. Г.	
62. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНИ	174
Купріна Н.М.	
63. СТРУКТУРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ «ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА»	177
Покровська Н.М.	
64. МАРКЕТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	181
Бондаренко С.А.	
65. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	184
Васьковська К.О.	
66. ОСОБЛИВОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ	186
Дідух С.М., Слюсаренко К.С.	
67. ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОЮ СПРАВЕДЛИВІСТЮ	189
Ангелов Г. В., Кирилюк О. С.	
68. РОЛЬ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	193
Ангелов Г. В., Соловей А. А., Шубаба М.	
69. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА	197
Ангелов Г.В., Соловей А.О.	
70. СЕМЬЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ И ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ	201
Ангелов Г.В.	
71. ГРАЖДАНСКОЕ ОБЩЕСТВО И СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ МАСС	209
Ботика Т.С.	
72. ВСЕ НАЧИНАЕТСЯ С ДЕТСТВА: ВОЗРАСТНАЯ СПЕЦИФИКА ФОРМИРОВАНИЯ ТРУДОЛЮБИЯ	212
Ханс – Курт Либерштет, Ангелов Г.В., Алхури Юсеф	
73. СІМ'Я У ФОКУСІ ФІЛОСОФІЇ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ	216
Іванов Є. В.	
74. ЩОДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МОЛОДОГО ВЧЕНОГО ТА ІНЖЕНЕРА	221
Лар'яновський І.С.	
75. САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРІ	225
Михайлова В.Л., Мельник Ю. Н., Ихтияр Самет (Турція)	
76. ENHANCEMENT OF EMPLOYEES' MOTIVATION WHILE IMPROVING MANAGEMENT SYSTEM	229
О. Muhailovska	
77. ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОВІДНОСИН ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	234
Мордовець М. В.,	
78. РОЛЬ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ У РОЗБУДОВІ: ПРОБЛЕМИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	237
Орлова В. О., Михайлова В. Л.	
79. КОМПАРАТИВІСТСЬКИЙ ЕКСКУРС У СУТНІСТЬ ДОГОВОРУ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ ДЕЯКИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ	242
Осадча І. А.	
80. СОЦИАЛИЗАЦИЯ И САМОИДЕНТИФИКАЦИЯ ЛИЧНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ	245
Стояно О.А.	
81. ПІДВИЩЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ НАРОДУ – ДОМІНАНТНИЙ НАПРЯМОК ЙОГО САМООЧИЩЕННЯ ВІД КОРУМПОВАНOSTІ	249